

UIT DE SCHRIFT

De Hemelroem.

Want er is geschreven: wees vrolijk gij onvruchtbare, die niet baart! breekt uit en roep gij, die geen barenood hebt! want de kinderen der eenzame zijn veel meer, dan degenen, die den man heeft. Gal. 4:27.

Abraham, de vader der geloovigen, heeft een keer zelf uitgemaakt, wie de moeder zijn zou van den erfgenaam, dien God hem beloofd had. Niet Sara, maar Hagar. En daarmee bewees Abraham ook maar één weg te kennen, waarin erfgenamen geboren worden: de vruchtbare moederschoot. Hij trouwde dan Hagar, de Egyptische, en meende nu den inhoud van zijn advenstgebed gevonden te hebben, en alzoo den dag van Christus gezien te hebben: een vruchtbare moederschoot, die bevolken zou de stad, die fundamenteën heeft.

Maar het is niet de vruchtbare moederschoot, die Abraham erfgenamen geeft, het is niet Hagar, die genoemd zal worden als „moeder” van Abrahams stad. God-Jahwe laat in Abrahams tent den hemelroem aanvangen: wees vrolijk, gij onvruchtbare, en gij, die geen barenood hebt; Hij maakt Sara „levensmoeder” uit kracht van den Geest, om Abraham den erfgenaam te verwekken. Want het zal in deze tent niet worden de aarderom over een vruchtbaren moederschoot, maar de roem van den hemel, Gods herscheppingskracht. De dag van Christus is niet een vruchtbare moederschoot — Hagar, maar de nooit ontdekte wegen van God-Jahwe — Sara. En zó kwam het, dat er in Abrahams tent twee moeders waren: één, die vruchtbaar genoemd werd en toch onvruchtbaar was — Hagar, en één, die als moeder uitgeschakeld was en vruchtbaar werd uit het wonder — Sara. Een moeder, waarvan wij zeggen: wij zien het en doorgronden het óók, en een moeder, waarvan wij erkennen moeten: wij zien het, maar doorgronden 't niet.

Zoo is het in Abrahams tent begonnen, het wonder van een „moeder”, die naar de berekening van het vleesch buiten rekening bleef, maar die langs een geheel nieuwen weg moeder werd, waarmee nu alleen gerekend moest worden, en die alleen genoemd mocht worden. En wat van Sara als „moeder” geldt, zal ook gelden van de „moederstad” Jeruzalem. Ook hier zal de hemel blijven zingen den roem des welbehagens: wees vrolijk, gij onvruchtbare en gij die geen barenood hebt. Deze „moederstad” ligt in puin, de muren zijn verbroken, de huizen verwoest, het is uit met deze „levensmoeder”, zegt het vleesch, dat alleen rekenen kan met één mogelijkheid, die een „moederstad” kan doen bloeien: de vruchtbare moederschoot. En het zou ook uit zijn, indien Jeruzalem was als Babel, indien deze „moederstad” naar Hagar genoemd moest worden en niet uit Sara. Maar God heeft zich bereid de „moeder” in Abrahams tent, en ook de „moederstad” van Abrahams zaad. Jeruzalem krijgt haar kinderen uit het oude wonder. Met haar vervallen muren en haar huizen is het wonder van haar „moeder-zijn” niet weg, en sterft de roem des hemels niet uit! God zal nu vertoonen het Jeruzalem, dat boven is, dat al haar kinderen heeft verkregen uit de kracht van den Geest, uit hemelgeboorten! De profetie verheft zich over deze „onvruchtbare moederstad”, over deze „eenzame vrouw” en wijst triumfeerend naar de continu van het heilswonder, dat reeds in Abrahams tent is aangevangen. De „moederstad” is ongerept, zij wordt in de hemelen gezet, en is de gemeente der nieuw geboren uit God. De profetie van Jesaja komt terecht bij Galaten 4 vs 26. Want de roem van Sara en de roem van Gods Jeruzalem is een ding van Gods welbehagen zelf, dat gaat de wereld niet meer uit, neen, daarmee zal de wereld worden volgezongen!

Jeruzalem dat heeft den hemelroem, dat mag nu rekenen met Gods herscheppingsmogelijkheden. En hiermede overvleugelt dit Jeruzalem alle wereldsteden. Deze hebben den aarde-roem over een vruchtbaren moederschoot, als de spes patriae, en moeten aan dezen moederschoot verbinden hun hoop en hun toekomst. Maar Jeruzalem, de gemeente van Gods nieuw geboren, mag rekenen met Gods wonder uit den Geest, met de mogelijkheden van Gods oneindige krachten. Daarom zal deze „moederstad” zich niet schamen temidden van de wereldsteden. Want God zelf verwekt de erfgenamen van Abrahams zaad. God zelf doet elke nieuw geboren zingen uit het wonder, dat God bevolkt de stad, die fundamenteën heeft. God bevaart de continu van Zijn hemelgeboorten.

Maar in dit Jeruzalem wordt dan ook geweten, waarom de moederschoot onvruchtbaar is, waarom Hagar niet baren kan voor de stad, die fundamenteën heeft. Hagar, dat zegt, dat de eerste levensweg opgebroken is, en geen moeder meer baart tot het leven, en daarom elke stad als „moederstad” verloren is. Sara, dat zegt, dat God zichzelf een nieuwen levensweg geopend heeft, de geboorten uit den hemel, daarom is de „moederstad” Jeruzalem de stad der toekomst.

Hagar, dat is Egypte. Hagar baart tot den dood. Sara, dat is Kanaän, en Sara baart tot het leven. Wie is Uw „moeder”?

H.

v. d. B.

KERKELUK LEVEN

Van professoren, die feitelijk niet gepolemiseerd hebben.

Het Bureau der V. U. zond mij verleden week ter bespreking no. 36 van het Vrije-Universiteitsblad (maandelijksche mededeelingen). We lezen daarin op bl. 339:

Zoals bekend is eenige jaren geleden samengesteld een „brief aan hen, die voor de Vrije Universiteit werken”. Vermoedelijk zullen alle correspondenten en Comitéleden nog wel in het bezit zijn van deze brochure. Aan hen die den „brief” nog niet of niet meer mochten hebben, zal op verzoek aan het Bureau gaarne een exemplaar worden gezonden.

Uit de correspondentie is gebleken, dat deze brochure met vragen en antwoorden wordt gewaardeerd. Bij het werken voor onze Vrije Universiteit komen telkens allerlei vragen naar voren, waarover de werkers, alvorens die te kunnen beantwoorden, zelf wel graag inlichtingen ontvangen.

Ook ik heb indertijd dezen „brief” gelezen. Er stond o.m. in, dat, indien de menschen die Kampen het promotierecht gunden, in antwoord op de vraag, om voor de V. U. te offeren, zouden klagen, dat men van de zijde der V. U. de erkenning van dit recht tegenhield, de werkers-correspondenten dan o.m. konden antwoorden, dat de professoren van de V. U. tegen dit promotierecht niet hadden gestreden. Letterlijk citeer ik niet, maar het kwam toch daarop neer.

Over die uittaling schreef ik destijds maar niet. Nu ze echter weer onder de menschen komt merk ik iets op.

Niet ertegen. Maar ter aanvulling.

Ieder weet, dat enkele professoren der V. U. wel hebben gestreden tegen het promotierecht. Prof. Grosheide schreef ertegen, Prof. Hepp aanvaardde diens artikel, Prof. Kuiper schreef ook ertegen. Drie professoren dus.

De opstellers van bedoelden „brief” kunnen dus slechts bedoeld hebben, dat de H.H. Grosheide, Hepp, Kuiper, dit NIET deden in hun qualiteit van professoren, doch als private personen. Wat zij als professoren doen — op den kathedraal, als prae-adviseurs ter synode, in senaatszitting e.d. — is wat anders, dan wat zij in een blad schrijven.

Ik ben het daarmee eens, als men strikt formeel redeneeren wil.

Maar als men zóo raflijn weet te onderscheiden, wat moet dan ieder, die deze redeneering als juist erkent, verwonderd zijn geweest, toen Den Haag-West zóo maar Kampens curatoren en V.U.-deputaten aanschreef over polemieken, die de H.H. Dr. J. Waterink, Dr. H. H. Kuiper, Dr. K. Schilder — om nu maar niet meer te noemen — hebben gevoerd in de pers? Zij deden dit niet als professoren — indien althans de V. U.-propaganda op juiste wijze redeneert.

Men zal nu weer de werkers voor de V. U. laten verklaren: de professoren hebben niets in de krant geschreven, geef een bijdrage.

Maar zou Den Haag-West dan maar niet ophouden, aan curatoren van Kampen en aan deputaten voor de V. U. een redeneering op te dringen, die de werkers voor de V. U. weersprekt, door te zeggen: professoren hebben in de bladen geschreven? Want als dat waar is, dan hebben ook professoren der V. U. gestreden tegen het promotierecht van Kampen.

Ik heb daar niets tegen, als de argumenten getoetst mogen worden (hetgeen „De Heraut” na de publicatie van Den Haag-West ineens ongewenscht noemde). Maar ik zóó (let op dit „zou” als-tu-blijft) er wel veel tegen hebben, dat men den éénen keer zei: de professoren schrijven niet in de bladen, en den volgenden keer: ze doen het wel. Rechtuit spreken — dat is de weg des vredes.

K. S.

Staatstirannie over de kerk.

Eenige weken geleden deden we enkele mededeelingen over de in den titel aangegeven misère, en beloofden te vervolgen. Hier geven we nog eenige berichten uit Duitschland.

Op Zondag 4 Augustus hield de S.A. (een organisatie van nationaal-socialisten) met de Hitlerjeugd onder leiding van politieke heeren een propaganda-optocht door de stad; de redders des vaderlands stonden op vrachtauto's. Toen zij de pastorieën voorbijkwamen, riep de Hitlerjeugd in spreekkoor: „Nieder mit den Pfaffen”. Toen zij nog aan de macht moesten komen, riepen zij: „weg met de communisten”, en beloofden veel christelijkheid.

In Neurenberg was een soort van vacantie-kamp ingericht van kerkelijke zijde (protestantsch). Herhaaldelijk trachtte men het kamp te verstoren. Tenslotte hield de leider van het dichtbij gelegen kamp der Hitlerjeugd een toespraak tot zijn recruten, marcheerde vervolgens naar het kerkelijke kamp, en dwong met behulp van zijn plm. 450 Hitlerjongens de 90 knapen van het kerkelijke kamp hun terrein onmiddellijk te verlaten. Sprekende bijzonderheid in het verhaal is dan, dat drie vierde

gedeelte van 't kerkelijke kamp eveneens behoorde tot de Hitlerjeugd. Dan beweren de nationaal-socialisten nog, dat politiek en kerk met elkaar niets te maken hebben! De deelnemers aan het kerkelijke kamp werden onder geleide van de Hitlerjeugd door de stad heengevoerd en genoodzaakt, dadelijk te vertrekken. Het kamp der kerklijken had officieel van de politie vergunning gekregen. De nationaal-socialisten in Duitschland hebben, vóór zij de macht kregen, in hun dagblad schier elken dag met vette letters en rooden ink getoond tegen den „terreur”, en de marxisten met schimp en smaad overloden, omdat zij den terreur maar lieten begaan! Het verhaal van het Neurenbergsche kamp speelt 4 Augustus 1935.

Enkele weken daarvoor, 8 Juli 1935, besloot de kerkeraad van Affolterbach met 5 tegen 1 stem te verzoeken om voorziening in de vacature van hulp prediker. Het verzoek werd gericht tot de belijdende kerk van Nassau-Hessen; de landelijke broeder-raad (belijdend) voldeed eraan en zond een hulp prediker, die Zondag 14 Juli werd bevestigd, nadat hij den Vrijdag tevoren de hulp predikerswoning had betrokken. Intusschen was bekend geworden, dat de staats-kerkelijke instanties ook een hulp prediker zouden sturen; de diens werd dus bepaald op 8 uur v.m., en vooraf werd nog eens met algemeene stemmen vastgelegd, dat men den eersten hulp prediker wilde behouden. Ofschoon de burgemeester als plaatselijk-groep leider had vermaand, den 8-uur dienst niet bij te wonen (de staat en de kerk moeten immers op eigen terrein blijven?...), was de gemeente trouw opgekomen. De dienst begon, de liturgie liep af, de preek was begonnen, en plotseling begonnen onbevoegden de klok te luiden, en mijnheer de burgemeester-groep leider trad met nog enkele lieden de kerk binnen, gevolgd door den staats-kerkvorst, die zijn eigen beschermeling-hulp prediker achter zich aan voerde. Beiden in toga. Eerstgenoemde ging dadelijk naar het altaar en gaf midden onder de preek van den reeds aangekomen hulp prediker met luider stem als te zingen lied op „Liebster Jesu, wir sind hier”. Gevolg: Groot tumult. Een heer van het Darmstadter theater drong den organist van zijn bankje en begon te spelen. Vervolgens trokken de meeste gemeentelieden onder leiding der predikanten uit de kerk weg; buiten deelden dezen nog mede, dat besloten was, vast te houden aan den reeds aangekomen eersten hulp prediker, hetgeen 's middags nog eens werd bevestigd. Men besloot, des Woensdags een orthodoxen dienst (belijdenis-dienst) te houden. Maar in plaats van dien dienst kwam tot Ds A een bevel tot vertrek uit de plaats; het bevel was gegeven door de geheime staatspolitie van Darmstadt en gegrond op § 1 van de verordening van den rijkspresident tot bescherming van volk en staat.

Het is goed, de nationaal-socialisten te zien in de consequenties van hun beginselen. Die consequenties móeten volgen; daarom zullen we, om nederlandsche oogen te helpen openen, verder gaan met zulke berichten. We zijn in 1935: het jaar tusschen de herdenking van Afscheiding en Doleantie.

K. S.

Attestatie en N. S. B.-lidmaatschap.

De vraag naar de houding, die de kerk in te nemen heeft tegen leden der N. S. B., houdt nog steeds de geesten bezig. Hetgeen geen wonder is. Wanneer op openbare vergaderingen een zeer vooraanstaand N. S. B.-lid met nadruk erop wijst, dat hij nog steeds lid in volle rechten van een Gereformeerde Kerk is, dan wordt ook van die zijde de kwestie der vereenigbaarheid van kerk-lidmaatschap en N. S. B.-lidmaatschap naar voren gebracht, en dit dan met zeer suggestief-propagandistisch doel.

„Op zichzelf ieder geval bezien”, eischt ons kerkrecht. Natuurlijk. Tucht wil immers genezen? En een patiënt moet altijd „op zichzelf” bezien worden.

Maar wanneer propagandisten der N. S. B. zelf hunnerzijds het speciale geval van hun kerk-lidmaatschap zóó naar voren brengen, dat er een argument uit gedistilleerd wordt voor de these der generale vereenigbaarheid van kerk- en N. S. B.-lidmaatschap, dan „profiteeren” zulke N. S. B.-ers van het tekort aan „profiteeren”, dat in sommige kerken helaas te constateeren valt in dit concrete punt.

„Elk geval speciaal bezien”, — zeker; maar met dit speciale „beziën” van patiënten kan eerst heuschelich begonnen worden, als vastgesteld is, dat de man, wiens „geval” speciaal bezien wordt, inderdaad patiënt is. M.a.w., dat tusschen de N. S. B.-leer en de daarop gebouwde practijk enerzijds en de gereformeerde belijdenis met daaruit voortvloeiende levens-uitingen anderzijds een pijnlijk conflict ligt.

Op dit punt nu is er veelszins reden tot zorg. Hier en daar is de zuivere kerk-tucht-regel van „elk geval speciaal bezien” een schoone naam voor de niet-schoone werkelijkheid van het heelemaal-niet-beziën. Wie de oogen dicht doet, kan gemakkelijk dengene, die de gevallen generaliseert, vermanen, dat hij toch elk speciaal geval op-zich-zelf bezie. Want hij zelf heeft vergeten, dat het

1) Alle aanwezigen stemden vóór; de ontbrekende vijfde, des middags gevraagd, stemde óók voor.

dicht-houden van generalisatie het niet-be-

Er is redelijk nuchtere wa-
zeer promin-
onchristelijke
daarop gebot
een attestatie
den (attestge-
m de leer en
dan is in dit
mule gebezigd
tjes gebruikt
gemak maar
vergeten, dat
attestatie op
attestatie in
sionlijke za-
strikt-per
Ook al bedi-
drukinkt van
hij in elk b-
volle verant-
tatie is tensl-
raad, een br-
gebonden is.
eisch der v-
tucht tot v-
N.S.B.-ers e-
hebben, als
gedeeld wor-
van op „kri-
testen aange-
volg is dan,
sonen classi-
niet in klas-
maar een al-
wordt zijn s-
wordt tot e-
toe hij in l-
gekózen
men niet b-
dubbele fou-
en negatief
definitief is.

Het gevolg
ontvangt, g-
delijkheid,
handeling v-
die der om-
kan dan de
vangenden
tisch bezie-

Wie een
sprekende l-
maakt voor
eener daer-
een general-
Een vraag,
geldt, welke
program (u-
haar eisch
aal-economi-
kracht? To-
óók de „re-
la Hegel)?
zelf-ontplo-
slechts aan
van boven,
De insch-
den corpor-
de dienst d-
de kerk-mu-
het eeuwig
Het merkw-
degenen, di-
voor het „
pansie war-
dergelijke
dat een k-
Hegeliaans-
der inschal-
len” met
Want het k-
„komen”,
treedt, met
boven kan
maatstaven
welke zelf
Christus J-
van-boven
het princip-
opvatting v-
den geest,
„wetensch-
binnen-uit-
Niet alle
schrijft m-
tuchtmaat-
ling op N-
der N.S.B.-
schrift, we-
van dan t-
een met
kant. Was
officiële
een kerkli-
baarheid
te stellen.